

Jak to vidí táta a dědeček

Na život v 70. letech 20. století jsem se ptala svého otce a dědečka. Názory na Německo, tedy jeho západní část, si děti utvářely, kromě rodiny, prostřednictvím školy. Tam se od mnohých učitelů, které museli oslovovat „soudružko učitelko, soudruhu učitelí“ dozvídaly, že Němci jsou ti špatní, ti imperialisté. A pravdivý obrázek si mohl udělat málokdo, protože dostat se do NSR bylo v té době velmi těžké, lidé potřebovali na všechno zvláštní povolení. Pokud se už přes hranice někdo dostal, byl objektem zvýšeného zájmu, byl kontrolován, zpovídan, omezen i množstvím peněz, které mohl vzít s sebou. Zvýšená ostraha hranice byla patrná právě tady v pohraničí, v oblasti Rozvadova, Přimdy, tam prý vojáci hlídali hranici nepřetržitě.

Zboží z Německa - „ze západu“ - se k nám dostávalo jen díky specializovaným obchodům, které byly označeny jako „Tuzex“. Zde se dalo koupit zboží v běžné obchodní síti nedostupné, oblečení i potraviny, bylo však nutné mít tzv. bony. V Tuzexu členové naší rodiny nakupovali velmi zřídk, protože neměli peníze na to, aby si je mohli za bony vyměnit, bylo to pro ně příliš drahé. Věci z Tuzexu pro ně byly doslova vzácné. Pokud už zde něco pořizovali, šlo o nějakou výjimečnou událost, nejčastěji třeba na vánoční svátky.

Pro běžný život byla typická uniformita a jednotnost. Žádná pestrost v nabídce ani v obalech. Většina zboží byla stejná, bez možnosti výběru a volby. Nikdo tak nemohl vybočovat z průměru, všichni měli všechno stejné. Hračky, oblečení (ve škole jednotný úbor na tělesnou výchovu), kočárky (prý bylo možné vybírat třeba jen z pouhých tří druhů, po ulicích tak jezdili všichni se stejnými). Jednotná byla i cena, bez ohledu na obchod a místo nákupu. Cena stejné výše platila pro mléko i chleba, neexistovala žádná konkurence mezi prodejci, jak ji známe dnes.

Co si moji příbuzní v souvislosti s obchody totožně vybavují, jsou fronty. Stály se skoro pořád a na všechno. Kdo chtěl na Vánoce tropické ovoce, musel vystát frontu. A na konci té dlouhé fronty byl odměněn přídělem 1 kg ovoce na rodinu. Pomeranče, banány, ananas, to bylo ovoce, které bylo velmi vzácné, a tedy i drahé. Dobré bylo mít známé v obchodě, pak se dalo sehnat některé zboží jako „podpultové“.

Existovalo i zboží, které bylo dlouhodobě nedostatkové, vznikaly pořadníky zájemců o jeho koupi – šlo například o automobily nebo motocykly Simson. Někdy byl problém koupit i cigarety určité značky, třeba Sparty.

Z pohledu mých prarodičů je dobré, že dnes žijeme ve svobodné společnosti, zároveň jim ale vadí celá řada negativních jevů, které se v současnosti podepisují na mezilidských vztazích.